

Planoverganger

VD69056

Planoverganger

I Norge er det omlag 5000 planoverganger.

Jernbanelinjen har som mål å redusere antallet

planoverganger til et minimum fram mot år 2007. Overgang til raskere tog, samt endret biltrafikk-bilde stiller andre krav til sikkerhet på mange strekninger. De aller fleste overgangene er usikrede. I tillegg fins tre typer sikrede

overganger; med halvbom og med helbom, samt noen få som reguleres kun ved hjelp av lyssignaler. De sikrede overgangene finnes først og fremst på sterkt trafikkerte strekninger.

Både offentlige og private overganger kan også være sikret med grind.

Historikk

Da jernbanen ble anlagt i Norge ble det inngått avtaler med jordeierne langs de forskjellige traseene. Som en del av kompensasjonen for grunnavståelse til jernbanen, fikk en stor del av grunneierne rett til å ha privat planovergang. Dette ofte for at de skulle få tilgang til sine jordarealer på den andre siden av jernbanelinjen. Disse private overgangene er grunneiers ansvar, og må ikke forveksles med offentlige planoverganger. Mange av de private overgangene er utstyrt med spesielle lyssignaler, kostet av den enkelte grunneier. Det har i noen grad vært slik at jernbanen har bistått med enkelt vedlikehold av disse anleggene.

Avtalene mellom jernbanen og grunneierne kan variere noe. I de fleste tilfellene er det slik at jernbanen en gang for alle har kjøpt ut grunneieren mot at han blant annet får retten til privat overgang.

Framtidas krav

Framtida stiller stadig større krav til jernbanen.

Ett av de mest framtreddende kravene er raskere framføring av tog. Dette stiller samtidig adskillig strengere krav for å opprettholde sikkerheten.

Mange planoverganger må enten sikres eller fjernes for at det skal være forsvarlig å heve hastigheten på enkeltstrekninger.

Løsninger

Det finnes flere løsninger for å ivareta sikkerheten. Det mest vanlige er å legge ned samtlige overganger på en kortere strekning, og bygge en oppsamlingsvei hvor samtlige brukere passerer jernbanelinja på ett felles punkt. Her kan det anlegges en planovergang som er sikret med bom og lyssignaler, eller en undergang.

Jernbaneverket foretrekker planfrie løsninger i form av undergang/tunnel eller bru. Trafikkmessig er dette langt mer effektivt og fleksibelt enn en sikret overgang som nødvendigvis stenger trafikkåren opp til mange ganger daglig.

En fullt opprustet planovergang med helbommer og signallys er kostbar å bygge og krever oppfølgende vedlikehold.

Underganger, og i noen tilfeller planfrie overganger, koster i det lange løp mindre, og har den fordelen at de krever adskillig mindre vedlikehold.

Kommunikasjon

I arbeidet med å sanere planoverganger er Jernbaneverket underlagt Plan- og Bygningsloven. Det blir utarbeidet plandokumenter som vil være grunnlag for Jernbaneverkets anbefaling til tiltak.

Den regionen i Jernbaneverket som er ansvarlig for de enkelte planovergangene vil sørge for å opprette kontakt med brukerne av overgangene som skal legges ned.

Ved regionkontorene vil brukere og rettighetshavere også få opplysninger om saksgangen og hvilke rettigheter og muligheter til påvirkning den enkelte har.

Kompensasjon

Stenging av planoverganger kan føre til lengre kjørevei og andre forhold som vil kunne påføre næringsdrivende økonomiske tap. I spesielle tilfeller kan det være aktuelt at Jernbaneverket gir kompensasjon i en eller annen form. Jernbaneverket vil ta kontakt med rettighetshavere og brukere på strekninger hvor man planlegger å sanere planoverganger. Jernbaneverket ønsker å finne gjensidig akseptable løsninger med grunneiere og brukere. Eiere og brukeres rettigheter blir også ivarettatt gjennom rettsvesenet dersom det ikke viser seg at det er mulig å komme fram til minnelige avtaler. Eventuelle saksomkostninger dekkes av Jernbaneverket etter avtale.

Fordeling av utgifter

I enkelte tilfeller kan Jordskifteretten fordele utgifter ved gjennomføring av tiltak etter hvilken nytte hver av partene får. Det vil si at en av jernbanens naboer kan bli pålagt å dekke en del av utgiftene dersom de selv får forbedrede vilkår som følge av tiltaket. Nærmere opplysning om klagemuligheter fås hos Jernbaneverket.

Jernbaneverket

Jernbaneverket er et eget forvaltningsorgan som har ansvar for det offentlige jernbanenettet, stasjoner, terminaler og tilhørende virksomhet.

Jernbaneverket ivaretar den totale forvaltningen av det nasjonale jernbanenettet, og har i underkant av 4000 ansatte.

Jernbaneverket er organisert med et hovedkontor med sentrale stabs-, støtte-, og myndighetsfunksjoner, og fire regioner som har forvaltningsansvaret for sitt geografiske område. Videre består organisasjonen også av en utbyggingsenhet, samt ulike forretningsenheter for entrepriser, rådgivende ingeniørvirksomhet og andre typer leveranser.

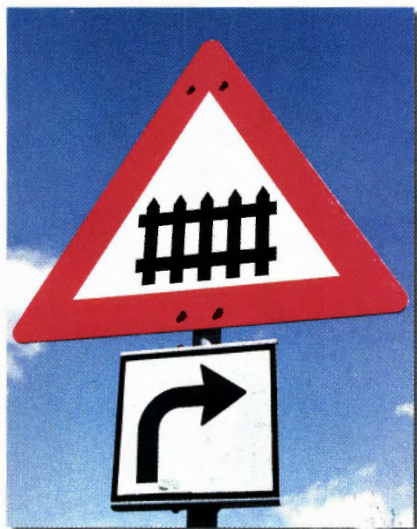
Ansvar

Med mindre noe annet er avtalt er det Jernbanelverkets ansvar å vedlikeholde, samt sørge for at sikrede planoverganger fungerer til enhver tid.

Når det gjelder de private planovergangene er det bruksberettigede som har ansvar for både sikkerheten og trafikk på overgangen (bruksberettiget tilsynsplikt). Det påhviler brukere av planoverganger en streng aktsomhetsplikt ved kryssing (Trafikkreglenes § 10 nr. 2).

Varsellampene ved private overganger er et hjelpemiddel kun for brukeren, og må ikke sammenlignes med lyssignalene ved offentlige overganger.

Ved private varsellamper, er det et hvitt lys, som slokker når tog nærmer seg. Ved offentlig planovergang vil signalene lyse rødt når tog ventes.

Krav

På strekninger hvor toget skal kjøre i mer enn 130 km/t kreves det helbomanlegg ved planovergangen. Bommene skal da dekke hele veien på begge sider av jernbanen. Skal toget passere i mer enn 160 km/t er det krav om planfri løsning. Det vil si at planovergangen erstattes med en undergang eller en bru.

TIPS

Om du har spørsmål vedrørende planoverganger i ditt nærrområde, kan det lønne seg først å snakke med din region. Hvis du har spørsmål som er av generell art, eller har landsdekkende interesse, anbefaler vi at du ringer til Jernbaneverkets hovedkontor.

Region Øst har ansvar for området Stor-Oslo, Kongsvingerbanen, Solørbanen, Gjøvikbanen, hoved- og Dovrebanen fram til Fåberg, Rørosbanen fra Hamar til Rustad, samt Østfoldbanen (østre og vestre linje).
Besøksadresse; Stenersgt. 1A/Oslo City.
Tlf.: 22 45 71 00

Region Sør har ansvar for strekningene Drammen - Stavanger, Drammen - Kongsberg og Drammen - Hønefoss.
Besøksadresse; Strømsø torg 1, 3006 Drammen
Tlf.: 32 27 57 00

Region Vest er ansvarlig for Bergensbanen, Flåmsbanen og Garnes - Midtun, samt Voss - Palmafossen.
Besøksadresse; Strømg. 4, 5015 Bergen
Tlf.: 55 96 61 02

Region Nord er ansvarlig for banenettet fra Rustad i Østerdalen og Fåberg i Gudbrandsdalen via Trondheim til Bodø. Regionen har også ansvaret for Ofotbanen.
Besøksadresse; Pirsenteret, 7005 Trondheim.
Tlf.: 72 57 25 00